

Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Directie Europese en
Internationale
Aangelegenheden**

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Ons kenmerk
2793520

Bijlagen
2

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 14 januari 2020
Onderwerp Geannoteerde agenda voor de informele JBZ-raad van 23-24 januari
2020 te Zagreb

Hierbij bieden wij u mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties de geannoteerde agenda aan van de informele bijeenkomst
van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken op 23 en 24 januari 2020 te Zagreb.

De minister van Justitie en Veiligheid, de minister voor Rechtsbescherming en
staatssecretaris van Justitie en Veiligheid zijn voornemens deel te nemen aan
deze informele JBZ-Raad.

Als bijlage bij de geannoteerde agenda treft u een geactualiseerd
voortgangsoverzicht aan van de JBZ-dossiers voor het vierde kwartaal van 2019.

Graag komt de minister van Justitie en Veiligheid terug op de toezegging aan lid
Van Nispen over het idee van een zwarte lijst voor bedrijven die zich schuldig
maken aan milieucriminaliteit. Er is nog onvoldoende gelegenheid geweest om dit
gedegen te bespreken met de nieuwe Commissie. Ik kom hier daarom graag op
een later moment, bij een volgende geannoteerde agenda, op terug.

Daarnaast benut de minister voor Rechtsbescherming graag deze gelegenheid om
uw Kamer te informeren over de beantwoording van de vragen van de Eerste
Kamer dd. 17 december 2019¹ inzake de EG-bewijsverordening en alternatieven
voor detentie.

EG-bewijsverordening

De leden van de fractie van GroenLinks hebben enkele vragen over de de
Verordening (EG) nr. 1206/2001 betreffende de samenwerking tussen de
gerechten van de lidstaten op het gebied van bewijsverkrijging in burgerlijke en
handelszaken. Over deze verordening en de verordening tot wijziging van
Verordening (EG) Nr. 1393/2007 inzake de betekening en de kennisgeving in de
lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in
handelszaken) is zoals u weet een algemene oriëntatie bereikt tijdens de JBZ-raad
op 3 december 2019. De verordening bewijsverkrijging voorziet erin dat de
overdracht van bewijsmateriaal in civiele zaken tussen rechtbanken of bevoegde
autoriteiten van de lidstaten in beginsel digitaal verloopt. Daartoe wordt gebruik

¹ Kenmerk 165930.02u

gemaakt van een decentraal IT-systeem dat in opdracht door de Commissie wordt ontwikkeld en bekostigd. De lidstaten moeten ervoor zorgen dat rechtbanken of andere bevoegde autoriteiten kunnen worden aangesloten op dit systeem.

De leden vragen hoe het aansluiten van dit systeem moet worden gezien in het licht van de problemen bij de rechtspraak ter zake digitaliseren en het (grotendeels) mislukken van KEI. Voorts wordt gevraagd de aangegeven problemen van invloed zijn op het tijdig aansluiten van Nederlandse rechtbanken op dit decentrale IT-systeem en hoe de bekostiging plaats vindt. De leden vragen of bekostiging moet plaatsvinden uit het recent voor digitalisering beschikbaar gestelde budget of dat daar aparte middelen voor beschikbaar worden gesteld.

De eisen die de verordening stelt aan het digitaal kunnen uitwisselen van informatie in civiele zaken sluit aan bij de wijze waarop de rechtspraak op dit moment vorm geeft aan de digitalisering. Daarin staat de digitale toegankelijkheid, zonder automatisering van interne processen, centraal. De verordening regelt dat verzoeken tot bewijsverkrijging tussen de verschillende lidstaten digitaal kunnen worden verzonden en ontvangen. Ik verwacht dat na de implementatieperiode van het decentrale IT-systeem (die op dit moment vijf jaar na de inwerkingtreding van de Verordening bedraagt), inmiddels de nodige ervaring is opgedaan met digitale toegang, en dat deze relatief kleine zaakstroom goed valt in te passen. Daarbij kunnen nog keuzes worden gemaakt in de wijze waarop de Nederlandse rechtspraak wordt aangesloten, bijvoorbeeld centraal of per rechtbank. De problemen die zich in het verleden hebben voorgedaan vormen dan ook geen beletsel om de Nederlandse rechtspraak aan te laten sluiten op het door de Commissie ontwikkelde decentrale IT-systeem. Voor de implementatie van de verordening is een uitvoeringswet nodig. In dat traject zal in overleg met de Raad voor de rechtspraak worden bezien op welke wijze de aansluiting kan plaatsvinden en welke kosten daarmee gemoeid zijn. Deze (incidentele) kosten maken geen onderdeel uit van de recent met de Raad voor de rechtspraak overeengekomen prijzen, maar kunnen dan door de Raad voor de rechtspraak worden ingebracht bij de onderhandelingen voor de prijzen voor de periode 2022-2024.

Alternatieven voor detentie

De leden van de GroenLinks fractie vragen zich af hoe dit standpunt², en dan in het bijzonder de overweging dat voorwaardelijke invrijheidstelling kan bijdragen aan het voorkomen van recidive, zich verhoudt tot het wetsvoorstel Straffen en Beschermen waarin de termijn van de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt teruggebracht tot maximaal 2 jaar. Deskundigen zijn hier zeer kritisch over, gelet op de beperkingen die dat met zich brengt ter zake de geleidelijke terugkeer in de samenleving en (daarmee) het voorkomen van recidive. De leden vragen of de inhoud van genoemd wetsvoorstel in de Raad is gedeeld en, zo ja, wat de reacties hierop zijn van de andere lidstaten. De leden vragen hoe dit moet worden gezien in het licht van het feit dat Nederland met deze termijn van maximaal 2 jaar uit de pas zal lopen met andere Europese landen zoals België en Duitsland, waar het moment van voorwaardelijke invrijheidstelling op de helft of een derde van de straf ligt. Voorts vragen de leden wat dit betekent voor de door de regering genoemde toekomst van wederzijdse erkenning in strafzaken.

² Standpunt over alternatieven voor detentie, zoals weergegeven in de geannoteerde agenda van de JBZ-Raad 2-3 december 2019

Het werken aan gedragsverandering tijdens de detentie en een goed voorbereide, geleidelijke en begeleide terugkeer in de samenleving dragen onmiskenbaar bij aan recidivevermindering. Hier vervult de voorwaardelijke invrijheidstelling (v.i.) een belangrijke rol in, doordat gedetineerden onder toezicht kunnen oefenen met herkregen vrijheden.

In het huidige stelsel heeft de v.i.-periode, ook voor langdurige gevangenisstraffen, een duur van een derde gedeelte van de opgelegde straf. Met als gevolg dat iemand die is veroordeeld voor een ernstig misdrijf een aanmerkelijk gedeelte van zijn straf, dat kan oplopen tot tien jaar, niet in een gevangenis ondergaat. Een groot verschil tussen de opgelegde en de ten uitvoer gelegde straf tast de geloofwaardigheid en inzichtelijkheid van de tenuitvoerlegging aan en ondermijnt het rechtvaardigheidsgevoel. Daar komt bij dat dergelijk lange v.i.-periodes niet nodig zijn voor het oefenen met vrijheden. Zeker gezien er, voorafgaande aan de v.i., ook geruime tijd is om bijvoorbeeld in het kader van detentiefasering aan gedragsverandering en re-integratie te werken.

De regering vindt dan ook dat de tijd die daadwerkelijk in detentie wordt doorgebracht en de opgelegde straf weer meer met elkaar overeen moeten komen en maximeert de v.i.-termijn tot twee jaar. Een periode van twee jaar zal over het algemeen voldoende zijn om gedetineerden die buiten de gevangenis verblijven, te begeleiden en onder toezicht te laten oefenen met herkregen vrijheden. Deze termijn sluit aan bij de gemiddelde duur van de v.i.-proeftijd van anderhalf tot twee jaar, zoals blijkt uit een onderzoek van de Erasmus Universiteit Rotterdam.³ In het geval toch langduriger toezicht, begeleiding en/of behandeling vereist is, kan toepassing worden gegeven aan wettelijke mogelijkheden, zoals de verlenging van de proeftijd, de zogenoemde gedragsbeïnvloedende en vrijheidsbeperkende toezichtsmaatregel uit de Wet langdurig toezicht of, ingeval sprake is van gevaar dat voortkomt uit een geestesstoornis, een zorgmachtiging op basis van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg.

De inrichting van de detentiefasering en v.i. zijn nationale aangelegenheden. Uiteraard is wel in verband met de totstandkoming van de in het wetsvoorstel opgenomen voorstellen gekeken naar ervaringen in met Nederland vergelijkbare landen. Hier heeft de Eerste Kamer nadere vragen over gesteld die ik op korte termijn, in de vorm van een Memorie van Antwoord bij het wetsvoorstel, zal beantwoorden.

Verschillende landen kennen gedifferentieerde v.i.-tijdstippen waarbij, afhankelijk van verschillende factoren, v.i. wordt verleend na het ondergaan van bijvoorbeeld driekwart, vier vijfde of vijf zesde gedeelte van de straf (Italië, Letland, Litouwen, Hongarije, Portugal, Spanje). Ik herken dan ook niet het beeld dat een v.i. van maximaal twee jaar zou maken dat Nederland uit de pas loopt.

Zoals gezegd, hanteren landen (al) verschillende v.i.-tijdstippen.

³ Bijlage bij 34775-VI nr. 104

Op basis van het Wetboek van Strafrecht kan de minister in afwijking van de algemene v.i.-regel bepalen dat de v.i. op een eerder tijdstip geschiedt als een veroordeelde van wie een buitenlandse straf in Nederland ten uitvoer wordt gelegd in het land van veroordeling op dat eerdere tijdstip voorwaardelijk in vrijheid zou zijn gesteld.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

De Minister voor Rechtsbescherming,

Sander Dekker

De Staatsecretaris van Justitie en Veiligheid,

Ankie Broekers-Knol